

Stockholm 25 mars 2020

Att.

Finansminister Magdalena Andersson

Kultur- och demokratiminister Amanda Lind

Arbetsmarknadsminister Eva Nordmark

Akutstöd till kulturområdet med anledning av Corona-krisen

Inledning

Teaterförbundet för scen och film välkomnade regeringens besked den 20 mars om 500 miljoner kronor i akutstöd till kulturområdet; men ser också att det kommer att behövas ytterligare kraftfulla insatser för att möta de ekonomiska konsekvenser som väntas. Hur regeringen utformar instruktionerna till de myndigheter som kommer ha till uppgift att fördela medlen är av stor betydelse för vilken effekt de kan komma att ge på såväl kort som lång sikt.

Yrkesverksamma inom scen- och filmområdet

Teaterförbundet för scen och film organiserar yrkesverksamma inom scen och film inom ett stort antal yrkesgrupper. I dagsläget samlar förbundet över 8 500 medlemmar som fördelar sig över mer än 100 yrkestitlar. Våra medlemmar är både konstnärer, teknisk och administrativ personal och de arbetar som anställda och uppdragstagare. I dagsläget är ca 85% av medlemmarna frilansare och arbetar som visstidsanställda eller egenföretagare. Endast en mindre del har idag tillsvidareanställningar, främst inom de tekniska och administrativa yrkena.

Våra medlemmar arbetar växelvis mellan uppdragsgivare som är offentligt finansierade och privatfinansierade aktörer. Inom scenkonstens område arbetar medlemmarna på scenkonsthus och andra institutioner, inom det fria kulturlivet eller på privatteatrarna. Många medverkar i mindre föreställningar för barn och unga som turnerar över hela landet. Under sommaren spelas sommar-teater i både bygdegårdar och i nöjesparker.

Under senare år har det skett en drastisk ökning av film- och tv-produktion i Sverige. Här finns talang och kompetens som kan svara mot en ökande efterfrågan hos både inhemsk och internationell publik. Under senare år har en allt större del av produktionen flyttat sina inspelningar utanför Sveriges gränser på ett olyckligt sätt, men en stor del av de personer som medverkar i olika funktioner är verksamma i Sverige.

Vi har också medlemmar som arbetar inom olika delar av tv- eller media. Det kan till exempel vara teknisk personal som arbetar med sport och underhållning eller skådespelare som läser in tal- eller ljudböcker.

Sammantaget utgör förbundets medlemmar en vital del av de yrkesverksamma inom kulturområdet som helhet. Samtidigt visar återkommande studier att de har osäkra arbetsvillkor, låga inkomster och små eller inga ekonomiska marginaler. Detta trots att de många delar har hög utbildning och är yrkesverksamma under en lång tid än många andra yrkesgrupper.

Coronavirusets konsekvenser för Teaterförbundet för scen och films medlemmar

För att försöka få en ögonblicksbild av hur coronavirusets effekter har drabbat medlemmarna skickade Teaterförbundet för scen och film ut en enkät under perioden 19 – 23 mars.

Cirka 2 500 personer svarade på enkäten. Huvuddelen 61% arbetar inom scenkonstområdet, medan 19% inom film/TV-området och 20% inom scenkonst/film/TV-området.

Två tredjedelar av de som svarade är anställda, och av dessa var knappt hälften tillsvidareanställda, övriga är visstidsanställda i olika former. En tredjedel av de svarande är egenföretagare. Flera är både anställda i någon form och egenföretagare.

Enkäten visar att få av de tillsvidareanställda hittills har varslats om uppsägning medan mer än hälften de visstidsanställda har blivit av med arbete eller uppdrag. Värst utsatta är egenföretagarna. där 65% anger att de har förlorat framtida arbete eller uppdrag och 30% att de misstänker att framtida uppdrag kommer att ställas in. Det vill säga nästan samtliga egenföretagare riskerar att stå utan inkomster mycket snart. Flera anger att de har svårt att få ersättning för redan nedlagt arbete och att förväntad inkomst uteblir omedelbart. Tryggheten är även begränsad bland de visstidsanställda, många har korta uppdrag eller timanställning.

Av de svarande är totalt 71% medlemmar i a-kassan. Förutsättningarna för att kunna ta del av a-kassa upplevs dock begränsad och vissa har valt att gå ur efter långvarigt medlemskap eftersom de har behov av att vara egenföretagare för att kunna få uppdrag. Situationen för flertalet som inte har en tillsvidareanställning är akut. Ofta redan låga inkomster uteblir abrupt och några anger att de inte kan se att de kommer att ha en inkomst förrän tidigast i slutet av oktober. Det innebär för många att de står helt utan inkomst i minst sju månader.

De uteblivna inkomsterna är störst hos egenföretagarna både för dem som arbetar inom scenkonstområdet och filmområdet. Andelen egenföretagare är störst inom film/TV-området men de finns även bland dem som arbetar inom scenkonstområdet.

Behov av omedelbara och riktade insatser

Teaterförbundets enkät stärker den bild av behovet av omedelbara insatser för de yrkesverksamma inom scen- och filmområdet. Det är dock av största vikt att de medel som regeringen beslutat om träffar rätt och ger ökad stabilitet åt verksamheterna inom både scen- och filmområdet så att arbetsgivarna kan hedra ingångna avtal och fullfölja planerade anställningar och uppdrag.

Här krävs att insatser riktas både mot de offentligt finansierade kulturinstitutionerna, den fria sektorn och de som verkar inom den privata sektorn. Att ensidigt lyfta fram någon del kommer att rubba den helhet som präglar arbetsmarknaden inom dessa områden.

De särskilda strukturer som byggts upp inom Teater-, Dans och Musikallianserna måste stärkas, då dessa strukturer annars riskerar att inte kunna möta sitt uppdrag att utgöra en anställning för de mest efterfrågade frilansarna inom fältet.

Insatser på kulturområdet måste dock kompletteras med åtgärder inom arbetsmarknadspolitiken. Flera av dessa insatser har tidigare påtalats genom KLYS, där Teaterförbundet är en av 14 medlemsorganisationer.

Egenföretagare måste i högre grad få möjlighet att få tillgång till arbetslöshetsförsäkringen. Vissa egenföretagare är medlemmar redan idag, men många står idag utanför.

Det krävs utökade möjligheter att lägga en enskild firma vilande så att det går att få a-kassa omgående och utan några långsiktiga konsekvenser för verksamheten i firman. Det är väsentligt att kulturskapare inte behöver avveckla sin verksamhet och sälja utrustning och lokaler för att kvalificera sig till a-kassa under den här perioden. Under "vilande tiden" behöver man ha möjlighet att vårda sitt företag i form av kundkontakter, marknadsföring, uppdatering av hemsida o.s.v. för att kunna ha möjlighet att komma tillbaka snabbt.

Regelverket för att ansluta sig som ny medlem i A-kassan måste ses över så att nya medlemmar i A-kassan kan få arbetslöshetsförsäkring utbetald direkt eller så snart som möjligt. Liknande insatser gjordes under finanskrisen 2009, men här behövs anslutning i ännu snabbare takt.

Från KLYS har även förts fram möjligheten att kunna tillämpa de nya reglerna för korttidsarbete även för egenföretagare (enskilda näringsidkare och enmans-AB) för att kunna arbeta deltid i sitt företag, och få statligt stöd för att täcka upp inkomstbortfall motsvarande det förslag som regeringen beslutat och som brukar hänvisas till som att "korttidspermittera sig själv.

Vidare bör antalet dagar i a-kasseförsäkringen utökas för att ingen ska utförsäkras med anledning av den uppkomna situationen.

Sammanfattande synpunkter

Det framstår med all tydlighet att snabba insatser är nödvändiga för att inte infrastrukturen på kulturområdet ska raseras och de yrkesverksamma inom scen- och filmområdet ska hamna i en akut kris utan inkomster. För de enskilda personer som drabbas är det givetvis en katastrof, men det kommer också få stora konsekvenser för resten av samhället.

Allas tillgång till konstnärliga upplevelser och de berättelser som där förmedlas är en förutsättning för medborgarnas och samhällets utveckling. De kreativa näringarna är idag en integrerad del av samhället i stort och en viktig del av svensk export och samtidigt som de stimulerar utvecklingen inom andra samhällsområden. Film och tv-branschen befinner sig i ett expansivt och personalintensivt läge vars medarbetare drabbats särskilt hårt. De satsningar som görs nu kommer avgöra hur arbetet kommer igång när situationen förbättras.

Teaterförbundet för scen och film står till förfogande för fortsatta samtal kring behov av insatser för konsten och kulturens utveckling och hur riktlinjer och regelverk kan utvecklas för att säkerställa ökad trygghet för de yrkesverksamma inom scen och film.

För Teaterförbundet för scen och film

Simon Norrthon
Ordförande

Mika Romanus
Förbundsdirektör

Besöksadress
Kaplansbacken 2A
Stockholm

Postadress
Box 12710
S-112 94 Stockholm

Telefon 08- 441 13 00
Telefax 08- 653 95 07
E-post info@teaterforbundet.se

Pg 5 64 02 -1
Bg 5803-2236
Org. nr 802003-4453
www.teaterforbundet.se